

Kirja-arvio: Hengellistä molekyyliä etsimässä – tutkimus DMT:llä aikaansaaduista transpersoonallisista kokemuksista

Rick Strassman (2001) *DMT: The Spirit Molecule. A Doctor's Revolutionary Research into the Biology of Near-Death and Mystical Experiences*. Rochester, VT: Park Street Press. 358 s.

Sari Sjöberg

New Mexicon yliopistossa psykiatrian apulaisprofessorina toimiva Rick Strassman oli vuosikymmeeniin ensimmäinen tutkija, joka sai DEA:lta eli Yhdysvaltojen huumevirastolta luvan vapaaehtoisilla koehenkilöillä tehtäviin hallusinogeenikokeisiin. Lainsäädännön uudistaminen 1970-luvun alussa oli vaikeuttanut ihmisillä suoritettavia tutkimuksia, mutta myös tutkimuksellinen mielenkiinto hallusinoogeneihin oli alkanut hiljalleen hiipua 1960-luvun puolivälistä alkaen.

Strassmanille myönnetty tutkimuslupa koski ainetta nimeltä DMT eli dimetyylitryptamiini, mitä voi pitää ehkä hieman yllättävänä, sillä DMT ei ole läheskään yhtä tunnettu ja yhtä paljon tutkittu kuin esimerkiksi LSD. Hänen kirjansa *DMT: The Spirit Molecule. A Doctor's Revolutionary Research into the Biology of Near-Death and Mystical Experiences* kertoo vuosien 1990–1995 välisenä aikana suoritetusta tutkimuksesta ja sen eri vaiheista. Strassmanin kirja on toki raportti hänen tekemästään tutkimuksesta, mutta jo etukansi paljastaa, ettei kyse ole ankaran tieteellisestä raportoinnista, vaan selkeästi suurelle yleisölle suunnatusta teoksesta.

Strassman on jakanut kirjan kuuteen osaan. Ensimmäisessä osassa hän käsittelee psykedeelisiä huumeita ja niiden merkitystä tieteessä ja yhteiskunnassa. Toisessa osassa hän kuvaa sitä eri hakemusten ja tutkimuslupien viidakkoa, johon hän joutui ennen kuin sai tutkimuksensa virallisesti käyntiin. Kolmannessa osassa hän kertoo informanttien löytymisestä ja esittelee lyhyesti tutkimuksen metodologiaa sekä lähinnä DMT:n fysiologisia vaikutuksia. Neljännessä osassa on kuvauksia informanttien DMT-kokemuksista, jotka on osittain kirjoitettu vuoropuhelun muotoon. Ne muodostavat kaiken kaikkiaan noin kolmasosan koko kirjasta. Viidennessä ja kuudennessa osassa Strassman pohtii informanttien kokemuksia ja niiden merkityksellisyyttä heidän elämässään sekä käy kriittisesti läpi omaa tutkimustaan. Kirjan lopussa hän esittää oman hypoteesinsa endogeenisen DMT:n merkityksestä ja pohtii psykedeelisten huumeiden tutkimuksen tulevaisuutta.

KÄPYRAUHANEN, DMT JA PSYKOAKTIIVISET VAIKUTUKSET

Strassman johdattaa lukijan aiheeseen käymällä ensin lyhyesti läpi psykedeelisten huumeiden historiaa hyvin yleisellä tasolla – sekä niiden käyttöä alkuperäiskulttuureissa että myös länsimaisessa tieteellisessä tutkimuksessa, mitä hän esittelee lähinnä LSD:n tutkimushistorian kautta. Samaten hän esittelee lukijalle tunnetuimmat psykedeeliset huumeet (ekstaasi mukaan lukien) ja niiden neurofarmakologista perustaa niin yleistajuisesti, että lukijalta ei vaadita edes perustietoja aiheesta.

Itse DMT:hen ja sen historiaan perehdytään tarkemmin. Koska DMT on melko vähän tunnettu aine, ehkä siitä voi tässä kohtaa kertoa parilla sanalla. Muihin laittomiin aineisiin (sillä se kuuluu kansainvälisten huumausainesopimusten listalle) verrattuna DMT on siinä mielessä varsin ”erikoinen” huumausaine, että sen lisäksi, että sitä tavataan luonnonvaraisena monista kasvikunnan tuotteista ja eliölajeista ympäri maailmaa, sitä on löydetty myös ihmisestä itsestään. Etenkin Etelä-Amerikan kasvisto on todettu rikkaaksi DMT:n suhteen ja useat Etelä-Amerikan intiaanikulttuurit ovat tunteneet sen psykoaktiiviset vaikutukset vuosisatoja, ellei vuosituhansia. Suomessakin kasvaa kaikkein pohjoisimpia alueita lukuun ottamatta luonnonvaraisena ruokohelppi (*Phalaris arundinacea*) -niminen kasvi, joka sisältää hyvin pieniä määriä DMT:tä.

Kemialliselta rakenteeltaan DMT on hyvin yksinkertainen molekyyli. Ihmisessä DMT:tä tuottaa käpyrauhanen, joka syntetisoi sitä välittäjäaine serotoniinista. Käpyrauhanen tunnetaan ennen kaikkea melatoniinista, jota erittyy pimeään aikaan ja joka säätelee uni-valverytmiä. Strassmanin tutkimuksellinen mielenkiinto kohdistuikin ensin melatoniiniin, jolla ei suurillakaan annoksilla ollut psykedeelisiä vaikutuksia, kuten hän tutkimuksissaan joutui toteamaan. Endogeenisen DMT:n tarkoitusta ei tiedetä. Se on liitetty muun muassa psykoosien syntyyn ja unien näkemiseen, mutta kummallekaan oletukselle ei ole löytynyt varmaa tutkimuksellista näyttöä. Ylipäätään koululääketiede tuntee käpyrauhanen toimintaa melko huonosti. Käpyrauhasella on kuitenkin pitkä metafyyminen historiansa sekä länsimaisessa että itämaisessä filosofisessa perinteessä. Se tunnettiin jo antiikin Kreikassa samoin kuin juutalaisessa kabbalatradiotiossakin. Esoteerinen hindulainen näkemys liittää sen chakroiin eli kehon energijärjestelmään ja toisinaan sitä on kutsuttu ”kolmanneksi silmäksi”. 1600-luvulla elänyt ranskalainen filosofi ja luonnontieteilijä René Descartes uskoi ihmisellä olevan kuolemattoman sielun, jonka asuinpaikan hän sijoitti käpyrauhaseen.

Mutta itse DMT tuli länsimaiseen tietoisuuteen ensimmäisen kerran vasta 1800-luvun puolivälissä tutkimusmatkailijoiden mukana. Sen jälkeen kesti vielä sata vuotta ennen kuin se lopulta päättyi moderneihin kemiantutkimuslaboratorioihin. Luettuaan LSD:n ja meskaliinin psykoaktiivisista vaikutuksista unkarilainen kemisti ja psykiatri Stephen Szára kiinnostui asiasta ja yritti saada käsiinsä LSD:tä Sandozin lääketehaalta. Sveitsiläisfirma kuitenkin kieltäytyi luovuttamasta LSD:tä ”kommunistien käsiin” (s. 44–45), joten Szára päätti LSD:n sijaan tutkia DMT:tä. Hän syntetisoi sen ensimmäisen kerran vuonna 1955. Kymmenen vuotta myöhemmin eli vuonna 1965 DMT:tä eristettiin ensimmäisen kerran

ihmisen verestä ja vuonna 1972 aivokudoksesta. DMT:stä oli näin tullut ensimmäinen endogeeninen psykedeelinen aine.

LSD:n keksiminen vuonna 1938 oli aloittanut ennenäkemättömän tieteellisen mielenkiinnon psykoosien ja skitsofrenian syntymekanismia kohtaan. Kuten LSD:n, myös DMT:n ajateltiin aiheuttavan niin sanotun mallipsykoosin, jota kautta psykoosien ja skitsofrenian syntymiselle toivottiin löytyvän kemiallinen selitys. Mitään tukea sille hypoteesille, että endogeeninen DMT aikaansaisi kemiallisesti psykoosin, ei pystytty osoittamaan – ja ylipäätään koko mallipsykoositeoriasta jouduttiin luopumaan.

Strassman vertaa joissakin yhteyksissä DMT:tä LSD:hen, vaikka toteakin samalla, että sillä on silti oma ainutlaatuinen vaikutuksensa. DMT:n vaikutukset ovat samankaltaisia kuin LSD:n vaikutukset eli se saa aikaan aistien herkistymistä sekä muutoksia muun muassa kognitiivisissa toiminnoissa, aika- ja paikkakäsityksessä ja egon kokemisessa. LSD:hen verrattuna DMT:n vaikutuksen kestoaika on huomattavan lyhyt: varsinainen intensiivinen kokemus kestää vain joitakin minuutteja; Strassmanin informanteista lähes kaikki tunsivat olonsa suhteellisen normaaliksi puolen tunnin kuluttua annoksen saamisesta. Tästä syystä DMT sai 1960-luvulla lempinimen ”bisnesmiehen lounas tai trippi”.

Usein DMT-kokemusta kuvataan huomattavasti intensiivisemmäksi ja vieläkin vaikeammin ohjattavissa olevaksi (käytännössä mahdottomaksi) kuin LSD-kokemusta. Strassmanin informanttien kokemusten perusteella DMT:lle tuntuisi olevan ominaista aikaansaada hyvin värikkäitä ja voimakkaita erilaisia geometrisiä ja kaleidoskooppimaisia visuaalisia mielikuvia ja toisinaan, joskin verrattain harvoin ääniharjoja esimerkiksi musiikin muodossa, tunteen tajunnan ja kehon yhteyden täydellisestä häviämisestä (”sielun irtautumisesta ruumiista”) sekä hyvin vahvan kokemuksellisen tunteen erilaisten olioiden, henkiolentojen tapaamisesta ja läsnäolosta, mikä ei ole kovinkaan tyypillinen LSD:n vaikutus.

Psykedeelisistä huumekokemuksista on olemassa vain käyttäjien subjektiivisia kertomuksia. Vain ihmiset pystyvät pukemaan sanoiksi psykedeelisten huumeiden vaikutuksia. Strassman on antanut informanttien kokemusten puhua puolestaan: jos DMT:n vaikutuksia halutaan tuoda esiin, siihen ei oikeastaan ole muuta ratkaisua. Hän on jakanut DMT-kokemukset kolmeen kategoriaan niiden sisältämien keskeisten teemojen perusteella: 1) henkilökohtaiset kokemukset muodostuvat henkilön omista psykologisista prosesseista, kuten ajatuksista ja kokemuksista, mutta myös kehon fysiologiasta. Kun henkilökohtaisen kokemuksen raja ylittyy, aletaan kokea 2) transpersoonallisia kokemuksia, joissa esiintyy muun muassa hengellisiä (spiritual) ja kuolemanläheisyyskokemusten teemoja. Lisäksi Strassman on erottanut vielä 3) kohtaamiskokemukset erilaisten näkymättömien olentojen, kuten henkien, oppaiden ja ufojen kanssa. Näiden kokemusten ohella informanteilla oli melko paljon ”huonoja” ja pelottavia kokemuksia.

STRASSMANIN INFORMANTIT JA TUTKIMUSASETELMA

Strassmanin tutkimuksessa oli mukana 60 vapaaehtoista koehenkilöä, joille hän annosteli kaiken kaikkiaan noin 400 DMT-annosta. Hän edellytti, että informanteilla oli aikaisempaa kokemusta psykedeeleisistä huumeista. Kokemusten määrä ei sinänsä ollut oleellinen tekijä, vaan aikaisempien kokemusten syvyys. Kaksi informanttia toimi ensin koehenkilöinä määriteltäessä sopivaa annosta sekä annoksen nauttimistapaa.

Strassman kertoo olleensa haluton ilmoittelemaan julkisesti tutkimuksesta, koska pelkäsi median kiinnostuvan asiasta, eikä hän kaivannut tutkimukselleen tämänkaltaista julkisuutta. Oman yliopiston opiskelijoiden rekrytointi taas toi hänen mieleensä Timothy Learyn kolmenkymmenen vuoden takaiset Harvardin kokemukset, jotka johtivat lopulta Learyn erottamiseen yliopistosta. Loppujen lopuksi monet informantit olivat Strassmanin aiemmin tuntemia henkilöitä, jotka toivat tutkimukseen mukaan omia tuttujaan. Suurin osa oli miespuolisia ja iältään nuoria aikuisia.

Tutkimuksen metodologiaa on esitelty juuri sen verran kuin tämäntyyppisessä kirjassa on tarpeen. Tutkimusasetelma muistutti varmaankin melko tyypillistä lääketieteellistä tutkimusta: informanteilta mitattiin muun muassa verenpaineen muutoksia, sydämensykeä, kehon lämpötilaa ja monia eri hormonipitoisuuksia sekä testattiin DMT:n yhteisvaikutuksia eri lääkeaineiden kanssa – toisin sanoen tutkittiin siis DMT:n aikaansaamia fysiologisia muutoksia. Myös sopivaa annostusta etsittiin pitkään. Koska DMT hajoaa ruoansulatuselimistössä, ellei sitä nautita yhdessä MAO:n estäjän kanssa, se oli annosteltava injektioin, jotta annosmäärä pystyttiin laskemaan tarkasti. Oikeassa käyttötilanteessa DMT:tä tuskin koskaan käytetään injektoimalla.

Koska psykedeeleiden vaikutukset ovat moniin muihin huumeisiin nähden ensisijaisesti psyykkisiä, kokemukseen vaikuttaa itse aineen (drug) lisäksi kokijan koko persoona ja sen hetkinen mielentila (set) sekä paikka ja olosuhteet (setting). Strassman esittää itse aika paljon kriittisiä huomioita omasta tutkimuksestaan. Hänen mukaansa tutkimusasetelma oli kaikinensa epäonnistunut: informantista tuli ensisijaisesti biologinen systeemi ja itse DMT:n psyykkiset vaikutukset, johon DMT:n käyttömotiivit perustuvat, jäivät liian vähälle huomiolle. Fysiologiset mittatulokset eivät kerro mitään itse kokemuksen sisällöstä.

Hänen informanteillaan oli poikkeuksellisen paljon ”huonoja” ja pelottavia kokemuksia, jotka Strassman selittää osin tutkimusolosuhteista johtuviksi. Lainsäädännölliset syyt pakottivat DMT:n annostelemiseen laboratoriomaisissa koeolosuhteissa (setting), jotka eivät ole parhaat mahdolliset suotuisille DMT-kokemuksille. Tutkimuspaikkaan yritettiin luoda kaikesta huolimatta kodikas tunnelma. Strassman teki myös yksityiskohtaisia muistiinpanoja jokaisesta DMT:n käyttökerrasta ja informanttien olemuksesta aina säätilaa ja päivän poliittisia tapahtumia myöten.

MITÄ HYÖTYÄ DMT-KOKEMUKSISTA OLI – JA KENELLE?

Strassmanin mielestä tutkimuksessa mukana olleiden olisi pitänyt hyötyä jollain tavalla siihen osallistumisesta. DMT-kokemuksista olisi pitänyt olla jotain hyötyä – tai ”iloa”, mitä sanaa siitä sitten haluaakin käyttää. Tähänhän DMT:n huumeikäyttökin perustuu: erilaisten psyykkisten kokemusten tavoittelemiseen, ei fysiologisen mielihyvän tai euforian saamiseen. Jotkut Strassmanin informantit tosin kuvailivat DMT:n fysiologista vaikutusta miellyttäväksi. Eniten informantit hyötyisivät Strassmanin mielestä terapeuttisista ja transpersoonallisista kokemuksista. Onhan LSD:llä esimerkiksi psykoterapeuttinen historiansa virallisena lääkeaineena. Hän kuitenkin toteaa, että tutkimuksessa ei edes pyritty terapeuttien kokemusten saavuttamiseen, eikä DMT-kokemus ylipäänsä ole luonteeltaan kovinkaan terapeutinen. Kaikkein kiinnostavimpia ja palkitsevimpia olisivat siten transpersoonalliset kokemukset.

Kokemuksista saadun hyödyn mittaaminen ei ole ollenkaan helppoa tai yksiselitteistä: miten hyöty ensinnäkin määritellään. Strassman esimerkiksi kysyy ovatko elämässä tapahtuneet muutokset, kuten meditaation tai psykoterapian aloittaminen, ammatin vaihtaminen tai elämäntavassa tapahtunut muutos riittävä osoitus siitä, että DMT-tutkimukseen osallistumisesta oli jotain hyötyä. Vai pitääkö hyödyn olla jotain konkreettisempaa ja mitä se sitten voisi olla? Jos informanteille ei ollut tutkimukseen osallistumisesta ja DMT-kokemuksista mitään hyötyä, oliko vika silloin itse aineessa, kokijassa vai olosuhteissa.

Kuten odottaa saattaa, informanteissa ja heidän elämässään tapahtuneet muutokset olivat yhtä erilaisia tai samanlaisia kuin olivat itse informantitkin. Joillakin muutokset olivat merkittävämpiä kuin joillakin muilla. Toisille kokemuksista ei ollut mitään hyötyä, eikä niillä ollut minkäänlaista vaikutusta omaan elämään. Useimmin informantit raportoivat kasvaneensa henkisesti jollain tavalla tai he kertoivat kuolemanpelkonsa vähentyneen. Yksi informantti ”hurahti itämaiseen mystiikkaan” (joka on melkein pä se pakollinen psykedeliastereotypia), kun taas eräälle toiselle DMT-kokemus osoitti katoliisuuden olevan ainoa oikea tie.

Samoja kysymyksiä olen itsekin pohtinut. Jos elämässä tapahtui muutoksia, ne olisivat voineet tulla muutenkin – ilman ainuttakaan psykedeelistä kokemusta. Ei ole olemassa mitään kunnollista mittaria, jolla pystyttäisiin luotettavasti mittaamaan psykedeelisten kokemusten aikaansaamia muutoksia (tai hyötyjä). Psykologisilla testeillä pystyttäisiin kartoittamaan kenties jotain, mutta testit pitäisi tehdä jo hyvissä ajoin ennen käyttöä tai jopa sen suunnittelemista, heti käytön jälkeen ja toistaa myöhemmin. Koska Strassman edellytti, että informanteilla oli aikaisempaa kokemusta psykedeelisistä huumeista, tällöin on vieläkin vaikeampaa mitata juuri tähän käyttökertaan liittyneitä muutoksia.

Strassman kysyy myös, mitä hyötyä tutkimuksesta ja DMT-kokemuksista oli hänelle itselleen tutkijana. Sen mittaaminen tai määrittelemisen ei ole yhtään sen helpompaa, eikä hän oikein itsekään osaa antaa yksiselitteistä vastausta kysymykseen. Joka tapauksessa hän kertoo, että hänen jo 1970-luvussa

alkanut oma kiinnostuksensa Tiibetin buddhalaisuuteen sekä opillisesti että meditaation harrastamiseen käytännössä on antanut suuria vaikutteita tutkimukseen. Buddhalaisyhteisö hylkäsi Strassmanin sen jälkeen, kun hän oli kirjoittanut yhteisön lehdessä psykedeelisten huumeiden yhteyksistä buddhalaisuuteen. Strassman taas arvostelee kovin sanoin buddhalaisyhteisöä tekopyhyydestä.

STRASSMANIN HYPOTEESI ENDOGEENISEN DMT:N MERKITYKSESTÄ

Yleisesti hyväksyttyä selitystä endogeenisen DMT:n olemassaolosta ei ole siis pystytty esittämään. Strassmanilla on kuitenkin oma – aika lennokka – hypoteesi endogeenisen DMT:n roolista. Hänen hypoteesinsa mukaan sitä erittyisi erityisen stressaavissa tilanteissa tai ääriolosuhteissa. Hän yhdistää endogeenisen DMT:n mystisiin kokemuksiin, kuolemanläheisyyskokemuksiin, ruumiista irtautumiskokemuksiin ja abduktioihin eli niin sanottuihin ufosiippauskokemuksiin. Koska nämä kokemukset muistuttavat keinotekoisesti eli siis ulkoisella DMT:llä aikaansaatuja kokemuksia, hän yhdistää ne spontaanisti erittyneeseen endogeeniseen DMT:hen.

Yhdistämällä vanhoja Tiibetin buddhalaisia opetuksia ja nykyaikaisia alkiotutkimuksia Strassman esittää myös, että kuoleman hetkellä sekä synnytyksen yhteydessä vapautuisi DMT:tä. Tiibetiläisen kuolleiden kirjan mukaan kestää 49 päivää ennen kuin sielu reinkarnoituu uudelleen. Alkiotutkimuksen mukaan ensimmäiset merkit käpyrauhasesta ovat näkyvissä myös samaisen 49 päivän jälkeen hedelmöityksestä. Vaikka nämä hypoteesit ovat radikaaleja, Strassman uskoo, että niitä voitaisiin tutkia perinteisillä tieteellisillä menetelmillä. Jos lukijaa jo tässä vaiheessa hieman hymyilyttää Strassmanin pohdiskelu, niin vieläkin lennokkaammaksi hänen hypoteesinsa muuttuvat kirjan loppua kohden. Jos on tottunut pitämään jalat maassa (vaikka psykedeliasta onkin kyse), niin kirjan viimeiset sivut ovat melko hämmäntävää luettavaa. Strassman esittää kvanttifysiikkaan nojaavan teoriansa DMT:n vaikutuksista. Kirjan loppusivuilla vilahtelee fysiikan oppikirjoista tuttuja termejä, kuten rinnakkaisuniversumi, pimeä aine, interferenssi, suprajohtavuus, WIMP hiukkanen, kvanttietokone... Onkohan tämä nyt sitä, mitä ”oikeat fyysikot” ovat kutsuneet kvanttimestiikaksi.

Strassmania mietitytti erilaisten ei-tästä-maailmasta olevien olioiden, kuolleiden sukulaisten, eläinten, oppaiden ja avaruusolentojen kohtaaminen DMT:n vaikutuksen alaisena. Usein nämä olennot osasivat jo odottaa tulijoita ja toivottaa heidät tervetulleeksi. Informantit kuvasivat näitä kokemuksia, olentoja ja tapaamisia hyvin todentuntuiksi. Strassman tulkitsee DMT-kokemuksia siten, että ne tosiaan ovat todellisia. Hänen mukaansa on olemassa DMT:n valtakunta, jossa nämä henkiolennot ovat, vaikka emme niitä normaalisti havaitsekaan. DMT toimii eräänlaisena todellisuustermostaattina, joka

virittää aivot eri taajuudelle kuin normaalissa tajunnantilassa. Strassmanin mukaan on olemassa rinnakkaisia todellisuuksia, joihin on mahdollista päästä psykedeelisten huumeiden avulla käymään.

Strassman tunnustaa itsekin, ettei hän tunne riittävän hyvin nykyfysiikkaa. Kari Enqvist ja Esko Valtaoja nauraisivat varmaan partaansa (tai ainakin Esko). Tieteellinen selitys lähtee siitä, että nämä olennot ja erilaisissa todellisuuksissa vierailut ovat vain oman tajunnan tuotteita. Eivät yhtään sen enempää tai vähempää. Kirjan johdannossa Strassman sanoo, että ellei hän esittäisi näitä ”omia spekulatioitaan ja teorioitaan”, hän olisi itselleen epärehellinen (s. xviii). Se, että Strassman uskaltaa esittää oman tulkintansa DMT:n vaikutuksista, on rohkea teko. Sen verran vieraita tällaiset näkemykset ovat tieteellisessä keskustelussa.

DMT – HENGELLINEN MOLEKYyli?

Kemiallinen mystiikka eli psykedeelisillä aineilla aikaansaadut uskonnollismystiset kokemukset saivat 1960-luvulla paljon huomiota osakseen ja niihin kohdistui erittäin laajaa tutkimuksellista mielenkiintoa uskontotieteessä ja teologiassa. Tästä tutkimusperinteestä Strassmanin – lääketieteilijän ja buddhalaisuuden harrastajan – tutkimuksenkin voi ajatella saaneen innoitusta. Vaikka fenomenologisesti LSD:n aikaansaamaa mystistä kokemusta ei voisi erottaa spontaanisti syntyneestä mystisestä kokemuksesta, voisi silti ehkä väittää, että 1960-luvulla LSD:n aikaansaamia kokemuksia myös helposti ylitulkittiin uskonnollismystisinä.

Strassman kutsuu DMT:tä hengelliseksi molekyyliksi (spirit molecule). Hänen mielestään, kuten uskontotieteenkin näkökulmasta katsottuna kaikkein kiinnostavimpia ovat juuri transpersoonalliset kokemukset. Nämä kokemukset voisivat olla informanttien elämän (tai elämäntutkimuksen) kannalta merkityksellisimpiä – vaikka sekään ei tunnu olevan niin itsestään selvää, kuten Strassmanin tutkimustuloksista kävi ilmi. Mitä tällaisista DMT:n avulla aikaansaaduista kokemuksista pitäisi ylipäätään ajatella? Miten niihin pitäisi suhtautua? Voiko niitä pitää edes uskonnollismystisinä kokemuksina?

Useinhan väite kuuluu, että (laittomilla) huumausaineilla aikaansaadut kokemukset eivät ole ”aitoja” uskonnollisia tai mystisiä kokemuksia. Vasta-argumentti taas tähän on, että moni muukin uskonnolliseen tai mystiseen kokemukseen tähtäävä toiminta on tarkoituksellista, ei spontaania. Näin esimerkiksi meditaation tai paastoamisen avulla aikaansaadut mystiset kokemukset eivät olisi yhtään sen aidompia kuin huumeidenkaan avulla aikaansaadut kokemukset. Silti usein on niin, että vain huumeiden avulla saatua kokemusta pidetään epäaidompana kuin muita. Sen taas voi tulkita olevan moraalista närkästystä.

Oli niin tai näin, silti herää kysymys, että miksi aivot tuottavat tällaisia kokemuksia. Kertovatko mystiset (ja psykedeeliset) kokemukset jotain tajunnasta, sen luonteesta ja ihmisenä olemisesta? Aika on ajanut fenomenologisten tutkimusten ohi ja tilalle ovat tulleet muodikkaat aivojen kuvantamismenetelmät. Vaikka tieteellisesti pystyttäisiin pienintäkin yksityiskohtaa myöten selittämään psykedeelisten huumeiden neurofarmakologinen toimintatapa ja reseptorivaikutukset, objektiivisen tieteellisen selityksen ulkopuolelle jää kokemusten subjektiivinen merkityssisältö. Strassman arvostelee sitä, että psykedeelisten huumeiden tutkimus on lähes yksinomaan neurofarmakologista tutkimusta. Samoin hän kritisoi aivan oikeutetusti sitä, miten poliittiset mielipiteet ohjaavat tutkimusta.

Strassmanin kirja on helppolukuinen ja aivan kelpo esitys hänen tutkimuksestaan, DMT:stä ja sen psykoaktiivisista vaikutuksista. Lukijalta tietysti vaaditaan aikamoista avarakatseisuutta. Siitä ei pääse mihinkään, että hänen lähestymistapansa voi olla niin tehokas, että se karkottaa akateemisimmat tutkijat pois. Strassmanin kaltaisten teoreetikoiden spekulatiot on helppo leimata hömpäksi. Hänen hypoteesejaan ei voi tieteellisesti testata, minkä hän itsekin toteaa. Ehkä DMT liittyy Strassmanin esittämään hypoteesiin. Tai sitten sille löytyy jokin muu paljon arkisempi selitys, jota ei vain vielä tunneta.

· <http://www.rickstrassman.com>